

SỐ HÓA TÀI LIỆU ĐỊA CHÍ – PHỤC VỤ BẢO TỒN DI SẢN VÀ PHÁT TRIỂN KINH TẾ XÃ HỘI TỈNH PHÚ YÊN

Phạm Thị Kim Anh – GD Thư viện tỉnh Phú Yên

Kính thưa Hội nghị!

Tài liệu địa chí – nguồn lực thông tin địa phương phản ánh tất cả những đặc điểm về lịch sử, chính trị, kinh tế, văn hóa, xã hội, tài nguyên thiên nhiên, con người và tương lai phát triển của địa phương. Xây dựng, phát triển nguồn lực thông tin địa phương là một trong những chức năng, nhiệm vụ quan trọng của mỗi thư viện tỉnh, thành nhằm phục vụ tốt nhất nhiệm vụ chính trị của mỗi địa phương.

Có thể nói: Công tác địa chí được xem là công tác nghiên cứu khoa học về địa phương. Trong những năm qua, việc thu thập, khai thác, xử lý và lưu trữ tài liệu địa chí tại Thư viện tỉnh Phú Yên vẫn luôn được duy trì và phát triển, đảm bảo phục vụ cho đông đảo cán bộ và nhân dân trên địa bàn tỉnh học tập và nghiên cứu. Đến nay, cơ sở dữ liệu Địa chí hiện có hơn 53.346 biểu ghi; Thông qua các công cụ hỗ trợ như: máy quét (scanner), phần mềm nhận dạng, các phần mềm làm sách điện tử, thì tài liệu dạng in trên giấy được chuyển thành các tập tin dạng *.pdf, *.html, *.ppt... Đối với tài liệu phim, ảnh, video, audio chuyển đổi sang các định dạng thông dụng: *.mpeg, *.mp3, *.jpg.

Trước khi tiến hành biên mục tài liệu thư viện đã thực hiện phân loại tài liệu số; vận dụng linh hoạt 8 loại hình tài liệu theo khổ mẫu MARC vào tình hình thực tế của thư viện để quản lý tài liệu. Cụ thể, tại hệ thống máy chủ các loại hình tài liệu được lưu trữ trong mỗi thư mục riêng, việc đặt tên tập tin được thực hiện theo một công thức nhất định: *tên tập tin = 2 ký tự + 6 chữ số.** (*: định dạng tập tin). Ví dụ: tài liệu là tin được trích từ các báo có định dạng *DC000001.htm, DC000002.htm, ...* tài liệu là bằng khen, huân chương, ... thì sẽ có định dạng *VM000001.jpg, VM000002.jpg, ...* tài liệu âm nhạc có định dạng: *MU000001.mp3, MU000002.mp3, ...*, tài liệu là sách có định dạng: *BE000001.pdf, BE000002.pdf, ...* Sau đó mỗi tập tin sẽ được gán vào mỗi biểu ghi tương ứng. Với cách quản lý đồng bộ hóa dữ liệu chúng ta sẽ dễ dàng kiểm soát được số lượng tập tin, nếu có xảy ra lỗi ở một biểu ghi nào đó việc tiến hành kiểm tra, sửa chữa sẽ được thực hiện nhanh chóng.

Trên thực tế, theo thời gian một số tài liệu quý hiếm của địa phương đã dần bạc màu, mục nát, chuyển dạng. Mặt khác, diện tích để chứa đựng các tài liệu cũng phải tính đến. Chính vì vậy, việc sắp xếp và bảo quản nguồn tài liệu địa phương dưới dạng số hóa trong điều kiện hiện nay là hết sức cần thiết.

Việc phát triển nguồn lực thông tin địa phương dạng số tại Thư viện Phú Yên thời gian qua còn gặp phải không ít khó khăn như: Việc đầu tư, nâng cấp máy chủ (server) để lưu trữ tài nguyên; Trang thiết bị để số hóa tài liệu lạc hậu; kinh phí dành cho việc số hóa chưa được quan tâm, chú trọng; chưa có bộ phận chuyên cho công tác số hóa tài liệu; vấn đề rào cản về bản quyền tác giả;...

*** KIẾN NGHỊ:**

Vụ thư viện, Thư viện Quốc gia Việt Nam nên có văn bản chỉ đạo về việc số hóa tài liệu địa phương để các thư viện công cộng có cơ sở đưa việc số hóa tài liệu vào kế hoạch công tác hàng năm, xây dựng kinh phí hoạt động, bổ sung nguồn nhân lực cho công tác số hóa tài liệu địa chỉ.

Xây dựng cơ chế chính sách đầu tư trang thiết bị để phục vụ cho công việc số hóa tài liệu, vì trên thực tế hiện nay đa số các thư viện công cộng còn hạn chế về trang thiết bị để phục vụ cho công việc số hóa tài liệu.

Việc lưu hành tài nguyên điện tử, quyền sở hữu trí tuệ, cụ thể là quyền tác giả hay bản quyền rất quan trọng ảnh hưởng không nhỏ đến việc số hóa các tài liệu. Cần có một cơ quan chức năng Nhà nước đứng ra bảo hộ bản quyền tạo điều kiện cho các thư viện được sử dụng vốn tài liệu của mình để số hóa.

Kính thưa các đồng chí!

Về dự Hội nghị hôm nay, Thư viện tỉnh Phú Yên rất mong nhận được sự trao đổi, học tập kinh nghiệm của các Thư viện bạn; mong được sự quan tâm, giúp đỡ của Vụ Thư viện, Thư viện Quốc gia Việt Nam trong chỉ đạo để Thư viện tỉnh Phú Yên ngày một phát triển.

Trân trọng cảm ơn!